

Малицька Ірина Дмитрівна

старший науковий співробітник

Відділу компаративістики інформаційно-освітніх інновацій,
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України,
м. Київ, Україна

ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ІК-КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Використання потенціалу інформаційно-комунікаційних технологій, набуття цифрової компетентності всіма громадянами європейських країн були визначені одними із основних завдань Цифрового плану дій для Європи (Digital Agenda for Europe), затвердженому у 2010 році, який є втіленням Стратегії "Європа 2020" (Europe 2020). Відповідно до цього плану пріоритетами систем освіти європейських країн залишається: підготовка учнів до життя у цифровому суспільстві, набуття ними відповідних цифрових умінь і навичок, цифрової грамотності, що, взагалі, стосується всього населення країн, освіта упродовж життя набуває значного сенсу.

Реалізація компетентнісного підходу в країнах-членах ЄС і в Україні стає одним із пріоритетних напрямів подальшого розвитку систем освіти. Особлива увага приділяється володінню та оцінюванню ІК-компетентності, однієї із восьми ключових компетентностей Європейської довідкової рамки, рівень якої має вагомим значення для працевлаштування, є вимогою і потребою сучасного ринку праці.

Оцінювання компетентностей, зокрема інформаційно-комунікаційної компетентності є предметом дослідження таких вітчизняних учених як: Биков В. Ю., Морзе Н. В., Лукіна Т. О., Ляшенко О. І., Жук Ю. М., Жалдак М. І., Спірін О. М., Овчарук О. В., Литвинова С. Г. та ін.) та зарубіжних (Г. Айзенк, С. Берт, К. Гіпс, Д. Уільям та інші) учених.

Зростання необхідності використовувати сучасну обчислювальну техніку на робочих місцях приводить до необхідності підвищення комп'ютерної грамотності для більшості професій. Розуміння, знання комп'ютерних додатків і програм стає все найбільш важливим для отримання роботи.

Така ситуація спонукала проведення освітньої реформи у Великій Британії, зокрема у сфері обчислювальної техніки та ІКТ. Навчальні програми з ІКТ були визнані застарілими, з досить обтяжливою документацією, більш сфокусованою на вмінні використовувати технології, а не на розвиток креативності з використання програмного забезпечення і цифрового контенту. З огляду на вимоги ринку праці і відповідну підготовку учнів до повноцінного життя у цифровому суспільстві, предмет «Інформаційно-комунікаційні

технології» був замінений на новий базовий предмет «Комп'ютинг», навчання з якого більш зосереджено на вивченні обчислювальної техніки, програмуванні.

У розробці навчальної програми Комп'ютинг, окрім освітянських організацій (Департамент освіти Великої Британії (Department for Education), Департамент зі стандартизації в освіті, послуг та навичок для дітей (Ofsted)), бізнес структур (Департамент бізнесу, інновацій і навичок Англії (BIS), Академія з комп'ютингу BCS, Конфедерація Британської промисловості CBI (The Confederation of British Industry)), брали участь компанії Google, Microsoft, Intellect [1].

На думку освітньої спільноти Великої Британії, когнітивна складова Комп'ютинга має допомагати розвитку навичок з обчислювального мислення (наприк. алгоритмічні, логічні, візуальні) у школярів різного віку на всіх ключових етапах навчання. Новий Національний курикулум з Комп'ютинга в Англії (National curriculum in England: Computing programmes of study) затверджений і впроваджений у навчальні плани і програми в інших регіонах Сполученого Королівства (Уельсі, Північній Ірландії та Шотландії) з вересня 2014-го року [3].

Новий Національний курикулум з Комп'ютинга фактично об'єднує три дисципліни: **комп'ютерні науки, інформаційні технології і цифрову грамотність**. Логічний ланцюжок у викладанні Комп'ютингу починається з **комп'ютерних наук**, основної дисципліни, завдяки якій учні отримують знання з принципів інформації та обчислень, роботи цифрових систем, їх використання у процесі програмування. Базуючись на цих знаннях, учні забезпечуються необхідною підготовкою для свідомого використання **інформаційних технологій** з метою створення програм, систем і цифрового контенту. Не менш важливою компонентою Комп'ютингу є **цифрова грамотність** - здатність учнів використовувати інформаційні технології, вміти виражати себе, розвивати свої ідеї через інформаційні і комунікаційні технології на рівні, який відповідає сучасним вимогам ринку праці і активного учасника цифрового суспільства. Зважаючи на зростаючу автономію шкіл, розробка навчальних планів і програм з Комп'ютингу (у рамках Національного курикулуму) може здійснюватися навчальними закладами самостійно.

Відповідно до освітньої реформи 2014-го року у системі освіти Великої Британії відбуваються зміни в оцінюванні навчальних досягнень учнів. Відмінена форма оцінювання по рівням, школам надається самостійність у виборі підходів до поточного оцінювання, яке повинно відповідати шкільним навчальним планам і програмам, а також демонструвати рівень досягнення учнів відповідно до окреслених цілей. Таким чином встановлюється прямий зв'язок між змістом навчальних програм і оцінюванням навчальних досягнень учнів,

що надає можливість гнучко корегування як навчальні програми залежно від результатів оцінювання, так і саму систему оцінювання.

З огляду на введення нового предмету Комп'ютинг і необхідності відповідної підготовки вчителів з його викладання Національною асоціацією з ІКТ (Naace) разом з Мережею «Комп'ютинг у школі» (CAS - Computing at School) було створено посібники для вчителів початкової і середньої школи - «Комп'ютинг у Національному курикулумі» (Computing in the National curriculum. A guide for primary teachers. A guide for secondary teachers.), в яких надаються методичні рекомендації щодо викладання та оцінювання ІК-компетентності учнів [2].

Згідно рекомендацій, викладених у посібниках, у початковій школі (1 і 2-й ключові етапи навчання, учні віком 5-11 років) *поточне оцінювання* з досягнутого рівня опанування **інформаційними технологіями і цифровою грамотністю**, як складовими Комп'ютингу, запропоновано проводити використовуючи систему Mozilla Open Badges, яка надає валідні індикатори з визначення навчальних досягнень учнів у різних навчальних середовищах. Оцінювання рівня опанування **комп'ютерними науками** пропонується проводити за вже розробленими дескрипторами, які використовувалися для порівневого оцінювання навчальних досягнень учнів при викладанні предмету ІКТ, доки обговорюються і розроблюються методи і форми оцінювання ІК-компетентності відповідно новій програмі навчання.

У середній школі (3 і 4-й ключові етапи навчання, учні віком 11-16 років) пропонується проводити *поточне оцінювання* ІК-компетентності через створення і підтримку блогів (самооцінка), проектній діяльності (самооцінка і оцінка проектної команди), участі у віртуальних спільнотах, проведення анкетування. В он-лайн режимі можливе використання Масового відкритого он-лайн курсу з Комп'ютингу (МООС - Massive Open Online Course), систему Mozilla Open Badges, Рамку з оцінювання навчальних досягнень (Progression Pathways Assessment Framework).

Підсумкове оцінювання наприкінці 3-го ключового етапу навчання проводиться на розсуд вчителів відповідно шкільним навчальним планам і програмам, оцінювання по закінченні обов'язкової середньої освіти (4-й ключовий етап навчання, учні віком 16 років) проходить через зовнішні кваліфікаційні тести та екзамени, після чого учні отримують разом із Сертифікатом про загальну середню освіту (GCSE) відповідні рівні кваліфікації. Після введення у Національний курикулум предмету «Комп'ютинг» кількість кваліфікацій з інформаційних технологій була значно збільшена.

По цей час проводяться дискусії і обговорення підходів, форм і методів оцінювання ІК-компетентності учнів під час викладання нового предмету «Комп'ютинг». Подальше дослідження і вивчення досвіду процесу реформування системи освіти Великої Британії, зокрема формування та оцінювання ІК-компетентності учнів загальноосвітніх навчальних закладів, є важливим для

подальшого реформування системи освіти України і її входження до Європейського освітнього простору.

Список використаних джерел

1. Малицька І.Д. Підходи щодо формування ІК-компетентності у школах Великої Британії [Електронний ресурс] / І.Д.Малицька // Матеріали Дев'ятої міжнародної конференції «Нові інформаційні технології в освіті для всіх» (ІТЕА-2014), Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем. – Київ. – 2014. - Режим доступу: <http://itea-conf.org.ua/2014/ua/>
2. Computing at School — CAS [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.computingatschool.org.uk/data/uploads/ICT%20and%20CS%20joint%20statement.pdf>.
3. The Department for Education [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-education>